

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME STİLLERİ VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KAHYAOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Çetin TAN

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Fatih KAYA

Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

Özet

Eğitim sistemleri; bireysel gereksinimleri giderdiği, bireysel farklılıkları gözettiği ve bireylerin, yaşadıkları çağa ve topluma uyumlu yaşamalarını sağlayacak nitelikleri kazandırabildiği ölçüde insanların kendilerini gerçekleştirmelerine hizmet etmiş sayılır. Değişen dünya ile birlikte toplumun gereksinim duyduğu insan tipi de doğal olarak değişmektedir. Bilgi toplumlarında bireysel farklılıkları dikkate alan bir yaklaşımla yaratıcı, hızlı düşünebilen, katlanarak artan bilgiye ulaşma yollarını öğrenmiş bireyler yetiştirilmeye çalışılmaktadır. Eğitim alanında yaşanan gelişmeler sonucunda değişen eğitim anlayışıyla birlikte öğretmen ve öğrenci rollerinde de bir değişim yaşanmıştır. Öğretmenlerden, öğrencilerin öğrenmelerinin gerçekleştirilebilmesi için onlara yol gösterici olmaları diğer bir ifade ile öğrenmelerine rehberlik etmeleri beklenmektedir.

Bu çalışmada ilköğretim öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 1.320, örneklemini ise 260 ilköğretim öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada Üstüner (2006) tarafından geliştirilen "öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği" ile Grasha ve Riechmann (1994) tarafından geliştirilen ve Uzuntiryaki, Bilgin ve Geban (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "öğrenme stilleri ölçeği" kullanılmıştır.

Araştırmada ilköğretim öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, öğrenme stilleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Öğretmenlik Mesleği, Öğrenme Stilleri, Hizmet Öncesi Öğretmen.

PRE-SERVICE TEACHERS' LEARNING STYLES AND ATTITUDE TOWARDS TEACHING PROFESSION

Abstract

Education systems can be credible as long as it fulfils the needs of individuals, looks out the individual differences and cause them gain the qualifications that will help them live in harmony with the era and the society they live in and allow self actualization. With the changing world, the human type the society needs naturally changes as well. At information societies with an approach that watches the individual differences, it is being tried to raise individuals that are creative, fast-thinking, who learned to be able to reach the improving information. With the change of understanding of education, as a result of improvements on education fields, there has been a change at teacher and students roles. Teachers are

expected to be a leader to allow the students achieve their own learning, or guide them to learn, in other words.

The purpose of this study is to investigate pre-service teachers' learning styles and attitude towards teaching profession and also to explore the relationships between pre-service teachers' learning styles and attitude towards teaching profession. The population of the study consists of 1.320 pre-service teachers, studying at Siirt University, Faculty of Education. The sample of the study consists of 260 pre-service teachers chosen by stratified sampling method. The data was collected within the fall semester of 2011-2012 educational year by means of attitude towards teaching profession scale developed by Üstüner (2006) and learning styles scale developed by Grasha and Riechmann (1994) and translated into Turkish by Uzuntiryaki, Bilgin and Geban (2003). Research results revealed that pre-service teachers' attitudes towards teaching profession and the relationship between learning styles and attitudes towards teaching are at lower level.

Keywords: *Attitude, Teaching Profession, Learning Styles, Pre-Service Teachers.*

Giriş

Eğitim sistemleri; bireysel gereksinimleri giderdiği, bireysel farklılıkları gözetdiği ve bireylerin, yaşadıkları çağa ve topluma uyumlu yaşamalarını sağlayacak nitelikleri kazandırabildiği ölçüde insanların kendilerini gerçekleştirmelerine hizmet etmiş sayılır. Bu nedenle toplumlar, eğitim sistemlerinin işleyişini etkili ve verimli bir biçimde gerçekleştirmeye çalışırlar. Bireylerin eğitimlerini tesadüflere bırakmaz; bilimsel ilkeler ışığında, planlı, programlı bir biçimde yürütürler. Sistematik yaklaşım, sistemdeki öğelerin dinamik bir bütün oluşturacak şekilde birbirleriyle ilişkili olarak ele alınmasını gerektirir. Sistemdeki bir öğenin olumlu ya da olumsuz işleyişi, diğer öğeleri de olumlu ya da olumsuz olarak etkiler (Oğuz, 2004).

Eğitimin temel amacı, bireyleri toplumla uyumlu hale getirmek ve toplumun gereksinim duyduğu niteliklerde insan gücü yetiştirmektir. Değişen dünya ile birlikte toplumun gereksinim duyduğu insan tipi de doğal olarak değişmektedir. Bilgi toplumlarında bireysel farklılıkları dikkate alan bir yaklaşımla yaratıcı, hızlı düşünebilen, katlanarak artan bilgiye ulaşma yollarını öğrenmiş bireyler yetiştirilmeye çalışılmaktadır.

Eğitim alanında yaşanan gelişmeler sonucunda değişen eğitim anlayışıyla birlikte öğretmen ve öğrenci rollerinde de bir değişim yaşanmıştır. Öğretmenlerden, öğrencilerin öğrenmelerinin gerçekleştirilebilmesi için onlara yol gösterici olmaları diğer bir ifade ile öğrenmelerine rehberlik etmeleri beklenmektedir. Çünkü her bireyin öğrenmesi diğer bireylerden farklı olarak gerçekleşmektedir. Bunun en iyi kanıtı olarak da aynı sınıf ortamını paylaşan ve aynı süreçten geçen öğrencilerin başarı düzeylerinin farklı olması gösterilmektedir. Öğrencilerin bazıları; olaylar ve algoritmalar üzerinde, bazıları da teorik ve matematiksel modellerde, bazı öğrenciler ise şemalar, grafikler ve resimler gibi bilginin görsel şekillerine daha rahat öğrenebilirken, bazıları da yazılı ve sözlü açıklamaları tercih ederler. Bazıları aktif ve etkileşimli bir şekilde öğrenmeyi tercih ederken bazıları da daha kişisel ve

İlköğretim Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

kendi duyguları ışığında öğrenmeyi tercih ederler. Bu farklılıklar öğrencilerin öğrenme stillerini belirler (Felder, 1996).

Öğrenme stilleri, bireyin doğuştan sahip olduğu ve onun başarısını etkileyen karakteristik özelliğidir. Öğrenme stilleri kavramı ilk defa 1960 yılında Rita Dunn tarafından ortaya atılmıştır. Rita Dunn öğrenme stillerini, “her bir öğrencinin yeni ve zor bilgiyi öğrenmeye hazırlanırken, öğrenirken ve hatırlarken farklı ve kendilerine özgü yollar kullanması” şeklinde tanımlamıştır (Boydak, 2001). Dunn ve Dunn (1993); öğrenme stilini her bireyde farklılık gösteren, bireyin yeni ve zor bir bilgi odaklanması ile başlayan bilgiyi alma ve belleğe yerleştirme süreciyle devam eden bir yol olarak ifade etmiştir. Ekici (2002). Öğrenme stilini bireysel farklılığı ifade eden en önemli kavramlardan biri olarak belirtmiştir. Davis (1993) ise; bireylerin bilgiyi toplama, düzenleme, düşünme ve yorumlama yöntemlerindeki tercihleri olarak tanımlamıştır (Davis, 1993). Öğrenme stillerine ilişkin tanımların her biri öğrenme stilinin farklı yönlerine vurgu yapmaktadır.

Bireylerin öğrenme stilini değerlendirmek, öğretme öğrenme süreci için çok önemlidir (Hein ve Budny, 2000). Çünkü hangi öğrenme ortamında olunursa olunsun öğrencilerin aynı düzeyde öğrenmelerini sağlamak yerine, öğrenme stillerinin dikkate alınarak öğrenme sürecin tasarlanması gerekmektedir (Dwyer, 1996). Bu konuda en önemli görevlerden biri de öğretmenlere düşmektedir. Çünkü öğretmenler, öğrenci davranışlarını şekillendiren ve kaliteli insan gücünü yetiştiren bireylerdir. Kendi öğrenme stili hakkında bilgi sahibi olmayan ve öğrenme stillerine dayalı bir öğretimin nasıl gerçekleştirildiğini bilmeyen bir öğretmen adayı, öğretmen olduğu zaman öğrencilerinin öğrenme stillerini göz ardı etme olasılığı olduğu gibi öğrenme stillerine dayalı bir öğretim ortamı gerçekleştirilmede de yetersizlikler yaşayabilirler (Yapıcı ve Hevedanlı, 2012). Eğitim sürecinde öğrencilerin öğrenme stillerine uygun olarak öğrenme-öğretme sürecinin şekillenmesi etkili bir eğitimin gerçekleştirilmesinde son derece önem taşımakla birlikte, öğretmenlik mesleğinde başarı temelde öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum gibi bir takım özelliklere sahip olunmasını gerektirmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleği; bilgi ve beceri yeterliliklerinin yanı sıra tutum gibi duyuşsal alan yeterlikleri gerektirmektedir.

Tutum bireylere, yerlere, olaylara ya da fikirlere karşı olumlu ya da olumsuz tepki verme eğilimi (Simpson, Koballa, Oliver & Crawley 1994) ya da bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan içsel durum olarak tanımlanabilir (Arslan, 2008; Kağıtçıbaşı, 1999). Diğer bir ifade ile tutum; bir kimse, nesne ya da durumla ilgili oldukça organize ve sürekli olan inanç ve duygulardır. Bu inanç ve duygular, bireyin o kimse, nesne ya da duruma karşı belirli bir biçimde davranmasına yol açar. Bu nedenle tutum ve davranış arasında yakın bir ilişki vardır (Cüceloğlu, 2002). Bu yönüyle öğretmen ya da öğretmen adaylarının mesleğe karşı olumlu tutum içerisinde olmaları son derece önemlidir. Dolayısıyla mesleği seven öğretmenlerin başarılı olma olasılıkları sevmeyenlere göre daha yüksek olabilir. Eğitim

fakültelerinde okuyan ve geleceğin öğretmenleri olacak olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini sevmeleri, mesleklerini başarıyla yürütebilmeleri için bir ön koşul olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları öğretmenlik mesleğinin nasıl yapılacağını da belirlediği için büyük önem taşımaktadır (Erdem ve Anılan, 2000; Yılman, 1987; Şenel, Demir, Sertelin, Kılıçaslan ve Köksal, 2004). Baykara Pehlivan (2008) da, öğretmenlerin kendilerinden beklenen rolleri yerine getirmelerini etkileyen önemli bir değişkenin, öğretmenliği sevme, saygı duyma ve benimseme özelliklerini kapsayan tutumları üzerinde durmanın gerekli olduğunu belirtmektedir. Nuhoğlu (2008) ise, öğretme-öğrenme sürecinde tutumların ölçülmesi, öğrenenin belirli bir zaman dilimindeki tutumlarını saptayarak gelecekteki davranışlarına ilişkin kestirimde bulunmak, tutumlarını değiştirmek ya da yeni tutumlar oluşturmak üzere öğrenenlerin var olan tercihlerini öğrenme açılarından yararlı olduğunu belirtmektedir.

Bu çalışmada ilköğretim öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesinin yanı sıra aralarında bir ilişkinin olup olmadığı da ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın öğretmen adaylarının yetiştirilmesi sürecinde yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada iki ve daha çok sayıdaki değişken arasındaki değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemek amaçlandığından, araştırmanın modeli ilişkisel tarama modeli olarak seçilmiştir (Karasar, 2003, 81).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim sınıf, fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneğini ise ilköğretim okullarında öğrenim gören 260 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin % 46,7'si sınıf öğretmenliği, % 8'i fen ve teknoloji, % 7,9'u matematik öğretmenliği programında öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğretmen adaylarının "öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını" belirlemek amacıyla Üstüner (2005) tarafından geliştirilen 10 tane olumsuz 24 tane olumlu soru maddesi olmak üzere toplam 34 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Yaptığımız çalışmada ise Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .95 olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının "öğrenme stillerini" belirlemek için Grasha ve Riechmann (1994) tarafından geliştirilen ve Uzuntiryaki, Bilgin ve Geban (2003) tarafından Türkçe'ye adapte edilen 60 maddeden oluşan 5'li likert tipi öğrenme stilleri ölçeği kullanılmıştır. Ölçek bağımsız, pasif, işbirlikçi, bağımlı, rekabetçi ve katılımcı alt boyutları olmak üzere 6

*İlköğretim Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ve
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*

boyuttan oluşmaktadır. Öğrencilerin anketteki maddelere cevap vermesiyle ortaya çıkan en yüksek puan öğrencilerin rekabetçi, işbirlikli, pasif, katılımcı, bağımlı, bağımsız alt boyuttaki öğrenme stillerinden hangisine sahip olduklarını göstermektedir. Yapmış olduğumuz çalışmada, öğrenme stilleri ölçeğinin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .79 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğrenme stilleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için Pearson Korelasyon katsayısı ve aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistiksel analizlerden yararlanılmıştır.

Bulgular

Araştırmadan elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1: Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	N	X	SS
Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları	260	2.22	.68

Tablo-1’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 2.22 ve düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2: Öğretmen adaylarının öğrenme stili alt boyutlarının aritmetik ortalaması ve standart sapma değerleri

Öğrenme stilleri	N	X	SS
Rekabetçi	260	2.20	.46
İşbirlikçi	260	3.03	.60
Pasif	260	2.45	.48
Katılımcı	260	2.41	.45
Bağımlı	260	2.74	.65
Bağımsız	260	2.65	.59

Tablo-2 incelendiğinde, öğretmen adaylarının en yüksek puan ortalaması işbirlikçi öğrenme stilleri alt boyutuna ait olduğu dikkat çekmektedir ($X=3,03$). Daha sonra sırayla bağımlı ($X=2.74$), bağımsız ($X=2.65$), pasif ($X=2.45$), katılımcı ($X=2.41$) ve rekabetçi ($X=2.20$) öğrenme stilleri şeklinde sıralanmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin işbirlikçi öğrenme stillerinin orta; bağımlı, bağımsız, katılımcı, rekabetçi öğrenme stillerinin ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3: Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları öğrenme stilleri arasındaki ilişki

		Öğrenme stilleri
Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları	r	.265*
	p	.000
	n	260

Tablo-3’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğrenme stilleri arasında ($r = .265, p < .01$) istatistiksel olarak pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4: Öğretmen adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğrenme stilleri alt boyutları arasındaki ilişki

		Rekabetçi	İşbirlikçi	Pasif	Katılımcı	Bağımlı	Bağımsız
Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları	r	.105*	.366**	-.332**	.235**	.247**	.327**
	p	.092	.000	.000	.000	.000	.000
	n	260	260	260	260	260	260

Tablo-4’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğrenme stilleri alt boyutu olan rekabetçi ($r = .105, p > .01$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Ancak katılımcı ($r = .235, p < .01$) ve bağımlı ($r = .247, p < .01$) arasında istatistiksel olarak pozitif yönde fakat düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile işbirlikçi ($r = .366, p < .01$) ve bağımsız öğrenme stilleri ($r = .327, p < .01$) arasında istatistiksel olarak pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile pasif öğrenme stilleri ($r = -.332, p < .01$) arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5: Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğrenme stillerine ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi sonuçları

	Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum					Öğrenme stilleri			
	N	X	SS	t	p	X	SS	t	p
Kız	126	2.19	.68	-.772	.471*	2.63	.26	2.725	.007**
Erkek	133	2.25	.69			2.53	.33		

Tablo-5’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre öğrenme stilleri arasında anlamlı bir farklılık ($t = 2.725, p < .05$) olduğu buna karşın öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ($t = -.772, p > .05$) arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

İlköğretim Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

Tablo 6: Öğretmen adaylarının sınıflarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğrenme stillerine ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma ve t- testi sonuçları

	Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum					Öğrenme stilleri			
	N	X	SS	t	p	X	SS	t	p
3.sınıf	161	2.16	.67	-1.907	.058*	2.57	.29	-.598	.550
4.sınıf	99	2.32	.69			2.59	.33		

Tablo-6'da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıflarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ($t=-1.907$, $p>.05$) ve öğrenme stilleri ($t=.550$, $p>.05$) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7: Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programa göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğrenme stillerine ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma ve ANOVA sonuçları

	Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum						Öğrenme stilleri				
	N	X	SS	F	p	LSD test	X	SS	F	p	LSD test
1 Fen bilgisi	36	1.91	.56	3.013	.019*	1-2, 4, 5	2.43	.29	3.251	.012*	1-2, 4
2 Sınıf	93	2.27	.68				2.58	.35			
3 Sosyal Bilgiler	26	2.07	.75				2.54	.29			
4 Matematik	89	2.31	.68				2.65	.26			
5 BÖTE	16	2.39	.64				2.57	.22			
Toplam	260	2.22	.68	2.58	.30						

Tablo-7'de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ($F=3.013$, $p<.05$) ve öğrenme stilleri ($F=3.251$, $p<.05$) arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan LSD testi sonunda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları için fen bilgisi öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adayları ile sınıf, matematik ve BÖTE programında öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu tespit edilmiştir. Öğrenme stilleri için yapılan LSD analizi sonucunda farkın kaynağının fen bilgisi öğretmen adayları ile sınıf ve matematik programında öğrenim gören öğretmen adayları arasında olduğu tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ve öğrenme stillerinin bilinmesi, eğitim-öğretim ortamının düzenlenmesine dolayısıyla başarılı öğretmenlerin yetiştirilmesi sürecine katkı sağlayacağından önemlidir.

Araştırmada ilköğretim öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının düşük düzeyde olduğu ve cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun düşük olması öğretmenlik mesleğini tercih eden adayların aslında mesleği tanımadan tercih ettikleri ya da öğretmenlik mesleğine karşı isteksiz oldukları şeklinde yorumlanabilirken, aynı zamanda bu sonuç üzerinde eğitim fakülteleri mezunlarının atanma sorunu yaşamalarının etkili olduğu söylenebilir. Elde edilen sonuç yapılan benzer çalışmalardan farklılık göstermektedir. Terzi ve Tezci (2007), Başbay, Ünver ve Bümen, (2009) tarafından yapılan çalışmalarda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Cinsiyet değişkeni açısından ise; benzer sonuçlara ulaşılan çalışmaların (Bulut, 2009; Bulut ve Doğar, 2006; Çakır, Erkuş ve Kılıç, 2004; Gömlüksiz, Oral ve Bulut, 2006; Gürbütürk ve Genç, 2004; Başbay, Ünver ve Bümen, 2009) yanı sıra benzerlik göstermeyen çalışmalar da bulunmaktadır (Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Çapa ve Çil, 2000; Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu, 2009; Oral, 2004; Terzi ve Tezci, 2007).

Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında düşük düzeyde ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç üzerinde öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının düşük olmasının etkili olduğu da söylenebilir.

Çalışmada öğretmen adaylarının işbirlikçi ve bağımsız öğrenme stillerinin orta düzeyde olduğu; bağımlı, katılımcı, rekabetçi öğrenme stillerinin ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Tüysüz ve Tatar (2008) tarafından yapılan çalışmada, işbirlikçi ve rekabetçi öğrenme stili yüksek; pasif, katılımcı, bağımlı ve bağımsız öğrenme stili ise orta seviyede olduğu bulunmuştur. Bilgin ve Durmuş (2003) ise öğrencilerin öğrenme stilleri ile başarı arasındaki ilişkiyi incelenmiş ve işbirlikçi öğrenme stili ile başarı arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu tespit etmiştir. İşbirlikçi öğrenme stili diğer öğrenme stillerine göre yüksek olması olumlu olarak değerlendirilebilir. Bu sonuç öğretmen adaylarının işbirliği gerektiren takım ya da grup çalışmalarına yatkın olduklarını da göstermektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile; katılımcı, bağımlı, işbirlikçi ve bağımsız öğrenme stili arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna karşın pasif öğrenme stiline sahip öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında negatif bir ilişkinin olması dikkat çekicidir.

Öğrenme stilleri cinsiyete göre farklılık gösterirken, mesleğe yönelik tutumlar arasında bir farklılık tespit edilmemiştir. Her ne kadar öğrenim görülen sınıf kademesine göre gerek öğrenme stillerinden gerekse de öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarından elde edilen puanların aritmetik ortalamalarında bir artış olsa da, bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı da dikkat çekmektedir.

*İlköğretim Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ve
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*

Sınıf, BÖTE ve Matematik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının Fen bilgisi ve Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere oranla daha yüksek olduğu dikkat çekicidir. Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin ise Fen bilgisi öğretmenliği ile Sınıf ve Matematik öğretmenliği bölümleri arasında farklılık gösterdiği görülmektedir.

Araştırma bulguları doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin belirlenerek, eğitim-öğretim sürecinin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum kazandıracak şekilde düzenlenmesinin etkili sonuçlar vereceği düşünülmektedir.
- Öğrencinin kendi öğrenme stili hakkında bilgilendirilmesi bu bağlamda eksiklerinin farkına varılarak giderilmesine çalışabilir.
- Eğitim fakültelerinin öğrenci alımında üniversite sınavının yanı sıra farklı kriterlerin de getirilmesi mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olan öğretmen adaylarının alınmasını sağlayabilir.
- Erken yaşlarda öğrencilerin kişilik özelliklerine uygun mesleklerinin belirlenerek yönlendirilmenin yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Özellikle ortaöğretime başlayacak öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenerek öğretmen liselerine yönlendirilmeleri ve bu öğrencilerin eğitim fakültelerine alınırken öncelik tanınmasının, eğitim fakültesine öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutuma sahip bireylerin yerleşmelerini sağlayacağından olumlu sonuç verebilir.
- Rehberlik servislerinin mesleklerin özelliklerinin tanıtılması konusunda daha etkili çalışmaları sağlanabilir.
- Benzer çalışmaların ülke genelinde eğitim fakültelerini kapsayacak şekilde yapılmasının ayrıca nitel çalışmalarla da bu çalışmaların desteklenmesinin daha etkili sonuçlar elde edilmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Adıgüzel, A., (1998). *Öğretmen Yetiştirme Meslek Formasyonu Öğretiminin Öğretmen Davranışlarına Yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Arslan, A. (2008). "Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya Yönelik Tutumları İle Öz Yeterlik Algıları Arasındaki İlişki". *Elektronik sosyal bilimler dergisi*, 7 (24), 101-109.

Başbay, M., Ünver, G. ve Bümen, N. T. (2009.)" Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları: Boylamsal Bir Çalışma". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 59, 345-366.

Baykara Pehlivan, K. (2008). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-kültürel Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Çalışma". *Mersin üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 151-168.

Bilgin, İ. ve Durmuş, S. (2003). "Öğrenme stilleri ile öğrenci başarıları arasındaki ilişki üzerine karşılaştırmalı bir araştırma". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(2), 381-400.

Boydak, A. (2001). "Öğrenme Stilleri". İstanbul: Beyaz Yayınları.

Bulut, İ (2009). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği)". *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.

Bulut, H. ve Doğar, Ç. (2006). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi". *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 13-27.

Cüceloğlu, D. (2002). "İnsan ve Davranışı". İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çakır, Ö., Erkuş, A. ve Kılıç, F. (2004). Öğretmenlik Mesleği Bilgisi Programının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. Mersin: Mersin Üniversitesi Yayınları.

Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.

Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki yeterlilik inançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi". *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (15), 33-53.

Davis, B.G. (1993). *Tools for Teaching*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Dunn, R. & Dunn, K. (1993). *Teaching secondary science students through their individual learning styles: practical approaches for grades 7-12*. New York: Allyn and Bacon.

*İlköğretim Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ve
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*

Durmuşoğlu, M. C., Yanık, C. ve Akkoyunlu, B. (2009). "Türk ve Azeri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 76-86.

Dwyer, J. (1996). "Learning Differences and Teaching Styles". <http://www.yorku.ca/admin/cst/learndifs.html>. (Erişim Tarihi: 07.10.2012)

Ekici, G. (2002). "Gregore Öğrenme Stili Ölçeği". *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 27 (123), 42-47.

Erdem, A. R. ve Anılan, H. (2000). "PAÜ. Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları". *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 144-149.

Felder, R.M. & Soloman, B. A. (2003). "Index of learning styles questionnaire". <http://www.engr.ncsu.edu/learningstyles/ilsweb.html> (Erişim Tarihi: 07.10.2012)

Felder, R. M. (1996). "Matters of style". *ASEE Prism*, 6(4), 18-23. <http://www2.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/LSPrism.htm>. (Erişim Tarihi: 7.10.2012).

Gömlüksiz, M. N., Oral, B. ve Bulut, İ. (2006) "Ortaöğretime Nitelikli Öğretmen Yetiştirmede Tezsiz Yüksek Lisans Uygulaması". *Orta Öğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu 20-22 Aralık 2004 Bildiriler Kitabı* (s. 545-551), Ankara: MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Grasha, A.F & Riechmann, S. (1982). "The Grasha-Riechmann Student Learning Style Scales: Research Findings and Applications". (Ed., Keefe, J.), *Student Learning Styles and Brain Behavior*, Reston, VA: NASSP.

Gürbüzürk, O. ve Genç, S. Z. (2004) "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri". *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 47-62.

Hein, T.L. & Budny, D. D. (2000). "Styles and Types in Science and Engineering Education". *Paper Presented International Conference on Engineering and Computer Education*, San Paulo, Brazil.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). "*Yeni İnsan ve İnsanlar*". İstanbul. Evrim Yayınevi

Karasar, N. (2003). "*Bilimsel Araştırma Yöntemi*". Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. New Jersey: Prentice Hall, Inc., Engle wood Cliffs.

Nuhoğlu, H. (2008). "İlköğretim Fen ve Teknoloji dersine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi". *İlköğretim Online*, 7(3), 627-638.

Oğuz, A. (2004). "Bilgi Çağında Yüksek Öğretim Programları". *Milli Eğitim Dergisi*, Güz-164. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/164/oguz.htm (Erişim Tarihi: 07.10.2012).

Oral, B. (2004) "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları". *Eğitim Araştırmaları*, 15, 88-98.

Senemoğlu, N. (2002). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim (Kuramdan Uygulamaya)*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Simpson, R. D., Koballa Jr, T.R., Oliver, J. S. & Crawley, F. E. (1994). "Research on affective dimension of science learning". (Ed. D.L. Gabel), *Handbook of research in science teaching and learning*. National Science Teacher Association. NY: Macmillan Publishing Company.

Şenel, H. G., Demir, İ., Sertelin, Ç., Kılıçaslan, A., & Köksal, A. (2004). "Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve kişilik özellikleri arasındaki ilişki". *Eğitim Araştırmaları*, 15, 99-109.

Terzi, A. R. ve Tezci E. (2007). "Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 593-614.

Tüysüz, C. ve Tatar, E. (2008). "Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stillерinin Kimya Dersine Yönelik Tutum ve Başarılarına Etkisi". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 97- 107.

Uzuntiryaki, E., Bilgin, İ. ve Geban, Ö. (2003). "The Effect of Learning Styles on High School Students' Achievement and Attitudes in Chemistry". Paper presented at the Annual Meeting of the National Association for Research in Science Teaching, Philadelphia, PA, (ERIC Document Reproduction Service No. ED 475 483). (Erişim Tarihi: 05.10.2012).

Üstüner, M. (2006). "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.

Yapıcı, İ., Ü. ve Hevedanlı, M. (2012). "Biyoloji Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Biyoloji Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlilik İnançları Arasındaki İlişki". *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 15-25.

Yılman, M. (1987). *Türkiye'de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Pedagojik- Temelleri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.